

УДК 549.211+ 006.73

В.І. Татарінцев, кандидат геолого-мінералогічних наук

Л.І. Вишневська

І.О. Ємельянов

ДГЦУ

Створення методики класифікування огранованих синтетичних алмазів за якісними і кількісними характеристиками

В статье кратко рассматривается вопрос создания нормативного документа Государственного геммологического центра Украины, касающегося геммологической оценки ограненных синтетических алмазов.

The article briefly covers the issue of the SGCU regulatory document concerning polished synthetic diamonds grading.

Проведено аналіз опублікованих даних, у тому числі з мережі Інтернет, і нормативних документів з правил опису індивідуальних характеристик огранованих синтетичних алмазів.

Основні матеріали, які стосуються зазначеного питання, містяться у документах Геммологічного інституту Америки (GIA), Міжнародної алмазної ради (IDC), Вищої алмазної ради Бельгії (HRD), Всесвітньої конфедерації ювелірів (CIBJO), правилах і системах, застосованих у деяких відомих у світі геммологічних лабораторіях і сертифікаційних центрах (IGI, EGL, інших).

Наявність великої кількості огранованих синтетичних алмазів на світовому ювелірному ринку останнім часом стала очевидним фактом. Основна проблема полягає у тому, що цей факт далеко не завжди є розкритим у торгівлі [1].

Підтримувати легальність торгівлі синтетичними алмазами, інформувати покупця про походження алмазів, повністю дотримуватися суворого розмежування між двома типами алмазів за походженням (природний/синтетичний) – це є нагальною необхідністю для підтримки довіри споживачів до ювелір-

них виробів з алмазів. Один з важливих шляхів щодо інформування покупця – допущення синтетичних алмазів до класифікування і геммологічної оцінки.

Історія класифікування огранованих синтетичних алмазів пройшла від повного неприйняття такої практики за результатами голосування на 31-му Всесвітньому алмазному конгресі в Нью-Йорку (2004) до розробки і апробації системи класифікування, запропонованої Геммологічним інститутом Америки на наступному Всесвітньому алмазному конгресі в Тель-Авіві (2006), і впровадження цим інститутом у практику з початку 2007 року.

Двома роками пізніше у 2009 році Міжнародна алмазна рада випустила оновлену версію своїх Правил класифікування алмазів, які стосуються як природних, так і синтетичних алмазів і містять класифікацію останніх [2].

Основним у вищезазначених системах і правилах є те, що номенклатура градацій кольору і чистоти синтетичних алмазів повинна чітко відрізнятися від такої, що застосовується для природних алмазів. Ці характеристики пов'язані з природними властивостями

каменів (природного походження) або з умовами лабораторного синтезу, вони переходять від сировини до огранованих каменів. Водночас позначення розмірно-вагових характеристик та параметрів огранування, тобто тих характеристик, які пов'язані з масою каменів і результатами роботи гранувальників, можуть бути однаковими як для природних, так і для синтетичних алмазів.

Відтак цю практику перейняли всі найбільш визнані геммологічні лабораторії світу [3–8].

Відповідно до системи GIA колір синтетичних алмазів «жовтої шкали» позначають описовими термінами *Colorless* (безбарвний), *Near colorless* (майже безбарвний), *Faint* (з незначним забарвленням/відтінком), *Very light* (дуже ясний), *Light* (ясний). До забарвлених алмазів не застосовують, на відміну від природних алмазів, термін «фантазійний» колір. Використовують лише описові терміни спектральних кольорів за основними колірними характеристиками, що визначаються візуально, – колірний тон, насиченість та світлота з відповідними градаціями їх мінливості.

Чистоту синтетичних алмазів GIA позначає подібно до такої природних алмазів, але спрощено – об'єднує підгрупи (наприклад, VVS₁ + VVS₂, VS₁ + VS₂ тощо) та позначає їх описовими термінами – *Very Very Small / Slightly Included* (дуже, дуже маленькі дефекти), *Very Small / Slightly Included* (дуже маленькі дефекти) тощо, аббревіатури градацій чистоти при цьому не застосовують.

Відповідно до правил IDC колір синтетичних алмазів позначають описовими термінами *Colorless* (безбарвний), *Near colorless* (майже безбарвний), *Faint* (з незначним забарвленням/відтінком), *Very light* (дуже ясний) і *Light* (ясний), тобто так само, як у системі GIA для алмазів «жовтої шкали». Слабко забарвлені алмази при цьому класифікують за цією самою шкалою. Щодо інтенсивно забарвлених алмазів, зазначені правила не містять інформації.

Чистоту синтетичних алмазів IDC позначає аббревіатурами відповідних градацій – FI (free of inclusion – без включень), VVL (very, very lightly included – дуже, дуже незначні/найлегші включення), VL (very lightly included – дуже незначні/дуже легкі включення), L (lightly included – незначні/легкі включення), I (included – з включеннями), HI (heavily included – великі включення). При цьому підкреслено, що методика визначення чистоти синтетичних алмазів залишається такою самою, як для природних алмазів, але звичний для природних алмазів термін «small» («дрібний») замінено на термін «lightly» («злегка») з метою зробити різницю між синтетичним та природним алмазом очевидною з першого погляду.

За базу створення власної методики Державного гемологічного центру України з класифікування огранованих синтетичних алмазів за якісними і кількісними характеристиками нами взято технічні умови ДГЦУ «Діаманти», що у значній мірі базуються на методології GIA, та правила IDC, які узгоджені з Всесвітньою конфедерацією ювелірів (CIBJO), членом якої є ДГЦУ. Методика розроблена і впроваджена в практику роботи ДГЦУ окремим документом, а також у вигляді змін до ТУ У 36.2–21587162.001–2002 «Діаманти», зареєстрованих ДП «Укрметртестстандарт» 03.10.2016 за № 081/026452/03.

Використана література

1. Татарінцев В. Проблемні питання синтетичних алмазів на світовому ринку. // Коштовне та декоративне каміння. – № 3 (77). – 2014. – С. 25–26.
2. IDC Rule Book – Правила міжнародного алмазного союзу по класифікації огранених алмазів – <http://www.internationaldiamondcouncil.org>
3. Education Programme 2013/ HRD Antwerp Institute of Gemology.
4. Breeding C. M., Shigley J.E. The «type» classification system of diamonds and its importance in gemology/ / Gems and Gemology/ Summer 2009. – Pp. 96–110.
5. Blauer E. Details and more details // Rapaport Magazine, Vol.37, №5, May 2014. – Pp. 52–55.
6. Blauer E. New versus old/ / Rapaport Magazine, Vol.37, № 5, May 2014. – Pp. 56–58.
7. Goldstein M. Congress defines industry challenges//Rapaport Magazine – July 2014, Vol.37 №7. – P. 76.
8. Important limitations for GIA reports and facsimiles / <http://www.gia.edu/terms>.